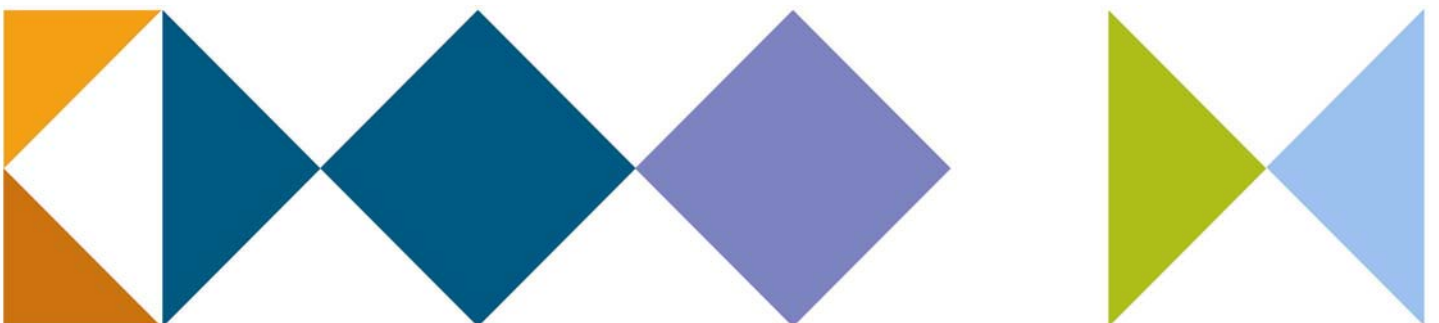

Dnr 2005/122-5

Statsförvaltningens utveckling 2000–2005

Delredovisning

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Uppdrag till Statskontoret att göra en samlad redovisning av utvecklingen inom statsförvaltningen

I Statskontorets regleringsbrev för år 2005 anges att Statskontoret i en särskild rapport skall ge regeringen en samlad redovisning av utvecklingen inom statsförvaltningen, främst beträffande antalet myndigheter och den statliga sysselsättningen på central, regional och lokal nivå.

Statskontoret överlämnar härmed promemorian *Statsförvaltningens utveckling 2000–2005*. Promemorian är en delredovisning av uppdraget och behandlar främst avgränsningen av verksamhetsformen statlig myndighet. Avgränsningen gör det möjligt att följa utvecklingen i statsförvaltningen med avseende på antalet myndigheter. Med denna avgränsning redovisas antalet myndigheter i maj år 2005.

Direktör Anna Karlgren, chef för Enheten för utvärderingsfrågor, har beslutat i detta ärende. Avdelningsdirektör Hanna André, föredragande, avdelningsdirektör Emil Lindqvist samt avdelningsdirektör Anna Pauloff var närvarande vid den slutgiltiga handläggningen.

Enligt Statskontorets beslut

Hanna André

Statsförvaltningens utveckling 2000–2005

Sammanfattning

- Det saknas en definition av myndighetsbegreppet. Detta innebär att olika uppgifter om antalet myndigheter kan vara lika giltiga. Det antal myndigheter som en beräkning ger beror med andra ord på vilka organisationer som betraktas som myndigheter.
- De myndigheter under regeringen eller riksdagen som styrs av en instruktion eller särskild lag räknas i denna studie. Med detta sätt att räkna finns 552 myndigheter den 31 maj år 2005.
- Med ett annat sätt att räkna är antalet myndigheter 231. Detta antal bygger på att de myndigheter som ingår i myndighetskoncerner och de domstolar som ingår i Domstolväsendet slås samman, och att de myndigheter som inte har egen personal utesluts. Detta sätt att räkna ger dock en sämre överblick över de förändringar som sker inom statsförvaltningen.
- Antalet myndigheter har minskat något mellan år 2000 och år 2004.
- Sysselsättningen har ökat något mellan år 2000 och år 2004.
- Det finns inget givet samband mellan antalet myndigheter och sysselsättningen i statsförvaltningen. Myndighetsantalet kan förändras utan att sysselsättningen påverkas och vice versa. En viktig dimension när utvecklingen i statsförvaltningen ska beskrivas är därför myndigheternas storlek, mätt i antal anställda.
- Några förändringar av statsförvaltningen under 2000-talets första år kan pekas ut som särskilt framträdande: sammanslagning av lokala och regionala myndigheter, bildande respektive nedläggning av allmänna förvaltningsmyndigheter samt ökning av sysselsättningen inom högskoleväsendet.

Uppdraget och innehållet i delredovisningen

I Statskontorets regleringsbrev för år 2005 anges att Statskontoret i en särskild rapport skall ge regeringen en samlad redovisning av utvecklingen inom statsförvaltningen, främst beträffande antalet myndigheter och den statliga sysselsättningen på central, regional och lokal nivå. I regleringsbrevet anges även att redovisningen bör spegla myndighetsstrukturen utifrån en översiktlig uppdelning i olika verksamhetsområden, samt vara strukturerad så att myndighetstyp och huvudsaklig verksamhet framgår. I uppdraget ingår också att lämna förslag på hur utvecklingen långsiktigt skall följas och redovisas.

Detta är en delredovisning som behandlar några av frågorna i uppdraget. Syftet är att ringa in den grupp organisationer som bör betraktas som statliga myndigheter. Fokus ligger därmed på antalet myndigheter och hur dessa bör räknas. I anslutning till detta görs också en kortfattad beskrivning av utvecklingen under de senaste fem åren avseende sysselsättningen och antalet myndigheter. I delredovisningen ingår också en redovisning av myndigheterna utifrån myndighetstyp. Sett i ett större sammanhang är syftet med denna delredovisning att skapa större klarhet i den rådande debatten om antalet myndigheter. De data som presenteras i rapporten bör ses om preliminära.

I denna delredovisning ingår inte utvecklingen på regional och lokal nivå. Inte heller myndigheternas fördelning över olika verksamhetsområden kommer att beskrivas här. Dessa frågor i uppdraget kommer att besvaras i samband med slutrapporten. En utvecklad redovisning av utvecklingen inom statsförvaltningen sedan år 1990 och framåt följer också i slutrapporten. I slutrapporten läggs också våra förslag om hur en långsiktig redovisning av utvecklingen inom statsförvaltningen bör ske.

Vad är en myndighet?

En allmänt vedertagen och uteslutande definition av myndighetsbegreppet saknas.¹ Eftersom man kan använda sig av olika definitioner, kan också olika uppgifter om antalet myndigheter vara lika giltiga. Det innebär också att en redovisning av utvecklingen inom statsförvaltningen med nödvändighet kräver en klar avgränsning av myndigheterna.

Avsaknaden av en definition hänger samman med ambitionen att skapa en flexibel förvaltning. I förarbetena till den nuvarande Regeringsformen anges att genom att undvika en närmare reglering av förvaltningsorganisationen underlättas en mer anpassningsbar förvaltning. Genom en sådan ordning kan

¹ SOU 2004:23 *Från verksamhetsförordning till myndighetsförordning* s. 61, Olof Peterson och Donald Söderlind *Förvaltningspolitik* s. 39.

myndigheter lätt inrättas och avvecklas, och organiseringen av myndigheterna kan följa aktuella politiska prioriteringar.²

Samtidigt innebär ett flexibelt myndighetsbegrepp också att möjligheten öppnas för skapandet av olika blandformer av organisationer med otydlig status. Detta försvårar en samlad redovisning av statsförvaltningen, och försämrar också överblicken och kontrollen över förvaltningsapparaten, liksom medborgarnas möjligheter till insyn och påverkan.³ De olika verksamhetsformer som förekommer skulle till viss del kunna förtydligas med relativt enkla medel. Vår avgränsning av gruppen myndigheter kan i detta sammanhang betraktas som ett sätt att förtydliga beskrivningen av statsförvaltningens omfattning och struktur.

Vår ambition med denna delredovisning är inte att frångå principen om en flexibel statsförvaltning genom att slå fast en uteslutande definition av myndighetsbegreppet. En tillförlitlig och användbar redovisning av utvecklingen inom statsförvaltningen i de avseenden som anges i uppdraget kräver emellertid en tydlig avgränsning av gruppen myndigheter. En tydlig avgränsning av myndigheterna är också en förutsättning för att kunna föra en konstruktiv debatt om myndighetsantalet och om statsförvaltningens utveckling.

Myndigheter med instruktion är studieobjektet

I Regeringsformen anges att "För rättskipningen finns domstolar och för den offentliga förvaltningen statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter".⁴ Vidare går att läsa att Justitiekanslern, Riksåklagaren, de centrala ämbetsverken, Länsstyrelserna och andra statliga förvaltningsmyndigheter lyder under regeringen, om myndigheterna inte enligt Regeringsformen eller annan lag är myndigheter under riksdagen.⁵ Myndigheterna står till regeringens förfogande i styrningen av riket. De beslutande församlingarna betraktas inte som myndigheter. Utanför begreppet faller också de rättssubjekt som är organiserade i privaträttsliga former, även om staten eller det allmänna äger bolaget eller har ett majoritetsinflytande i styrelsen.⁶

Av Regeringsformen framgår alltså att myndigheterna är de organisationer som lyder under regeringen eller riksdagen. Dessa myndigheter kan delas upp i tre grupper: domstolar, statliga förvaltningsmyndigheter samt kommu-

² Prop. 1973:90 s. 396.

³ SOU 2000:1 *En uthållig demokrati! politik för folkstyrelse på 2000-talet* s. 129.

⁴ RF 1974:152 1:8.

⁵ RF 1974:152 11:6

⁶ SOU 2004:23 *Från verksförordning till myndighetsförordning*. Sametinget är förvisso en beslutande församling, men vi betraktar organisationen som en myndighet, eftersom de styrs av en instruktion, får regleringsbrev och lämnar årsredovisning till staten. Själva presenterar de sig som en "blandning mellan ett folkvalt parlament och statlig förvaltningsmyndighet med avgränsade och lagreglerade arbetsuppgifter" (Sametingets webbplats 050621).

nala förvaltningsmyndigheter. I vår analys är det de statliga myndigheterna (domstolar och andra statliga förvaltningsmyndigheter) som står i fokus.

En myndighet skapas oftast genom att regeringen utfärdar en förordning med instruktion för myndigheten, sedan riksdagen anslagit medel.⁷ De instruktioner som regeringen utfärdar för myndigheter ges i flertalet fall som en förordning. Instruktionens rubrik är av formen: "Förordning med instruktion för X-myndigheten...". Det finns dock exempel på myndigheter under regeringen som styrs av en särskild lag istället för av en instruktion, däribland AP-fonderna. Myndigheterna under riksdagen styrs genom en av riksdagen beslutad instruktion i lagform. Genom instruktionen eller den särskilda lagen regleras myndighetens organisation och arbetssätt. Varje myndighet har normalt sin egen instruktion eller lag som kompletteras av vissa gemensamma bestämmelser i Verksförordningen.

Ett av de viktigaste kännetecknen för en myndighet är alltså att det finns en instruktion eller en särskild lag som reglerar myndighetens verksamhet. Förra året arbetade Verksförordningsutredningen med just dessa frågor som en del av sitt uppdrag. Utredningen hade bl.a. i uppdrag att förtydliga de krav som ställs på myndigheterna i den förvaltningspolitiska propositionen och i handlingsprogrammet. I utredningen föreslås att varje förvaltningsmyndighet vars verksamhet och organisation inte regleras genom en lag ska ha en instruktion, med undantag för kommittéer och särskilda utredare. I utredningen förespråkas också att en instruktion bör kunna vara gemensam för flera myndigheter med liknande verksamhet eller för flera myndigheter inom samma förvaltningsområde.⁸

En instruktion eller särskild lag beslutas ofta för att reglera organisationens beslutskompetens, dvs. myndighetsutövning, inom det område där myndigheten verkar. Med myndighetsutövning avses att en organisation har rätt att självständigt fatta beslut med verkan utanför den egna organisationen. Sådana beslut eller åtgärder är ytterst ett uttryck för samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna. Själva myndighetsutövningen i sig fungerar dock inte som något uteslutande kriterium eller minsta gemensamma nämnare för myndigheterna. Det finns exempel både på myndigheter som inte ägnar sig åt myndighetsutövning, men som ändå brukar betraktas som myndigheter, och på organisationer som ägnar sig åt myndighetsutövning utan att de för den skull är att betrakta som myndigheter.

I vår beräkning av antalet myndigheter har vi tagit fasta på det grundläggande förhållandet att myndigheterna lyder under regeringen eller riksdagen och följaktligen styrs av en instruktion eller särskild lag. Organisationer som saknar instruktion eller särskild lag kommer med denna tolkning inte att ingå i vår förteckning över myndigheterna. I denna delrapport utesluts också de kommunala myndigheterna från myndighetsförteckningen. Också Kung-

⁷ SOU 2004:23 *Från verksförordning till myndighetsförordning* s. 63.

⁸ SOU 2004:23 *Från verksförordning till myndighetsförordning* s. 61ff.

liga hovstaten, som verkar under speciella förutsättningar och vars verksamhet styrs genom grundlagarna, utesluts ur vår förteckning.

Metod

Med vår avgränsning som utgångspunkt, dvs. statliga myndigheter som lyder direkt under regering eller riksdag och vars verksamhet styrs genom en instruktion eller en särskild lag, sammanställdes uppgifter över antalet myndigheter utifrån riksdagens författningsregister, Rixlex. I registret återfinns de myndigheter som har egen instruktion. En instruktion kan dock vara gemensam för flera myndigheter med liknande verksamhet eller för flera myndigheter inom samma förvaltningsområde. Så är fallet för exempelvis länsstyrelser, högskolor och universitet och för myndigheter i s.k. myndighetskoncerner. Vi har därför själva lagt till uppgifter om enskilda domstolar som har gemensam instruktion, samt om de myndigheter som inryms i myndighetskoncerner, exempelvis länsarbetsnämnderna, vars instruktion finns i instruktionen för hela Arbetsmarknadsverket. Uppgifterna sammanställdes till ett nytt register över myndigheterna i Sverige. Vår myndighetsförteckning gäller för våren 2005 och innehåller myndigheter med egen eller gemensam instruktion. I bilaga 1 bifogas vårt myndighetsregister med namn och kategorisering av samtliga myndigheter.

För att fånga in de myndigheter som lyder under riksdagen och övriga myndigheter som styrs av lagar istället för av instruktioner, samt för att kontrollera hur väl vår myndighetsförteckning överensstämmer med andra register över myndigheter i Sverige, har vi jämfört vårt register med tre befintliga register som vart och ett bygger på olika uppgifter om myndigheterna. En källa är Statistiska centralbyråns (SCB) register över statliga myndigheter, som inkluderar alla myndigheter som har anställda och regleringsbrev. En annan källa är Ekonomistyrningsverkets (ESV) förteckning över myndigheter som lämnar årsredovisning till regeringen. Den tredje är bilagan till Regeringskansliets instruktion. Bilagan består av alla organisationer som genererar ärenden i Regeringskansliet och ligger även till grund för Statskalendern. De myndigheter som fanns i någon av källorna men som däremot saknades i vår förteckning undersöktes särskilt för att minimera risken för att vi exkluderat myndigheter som borde ingå i vår förteckning.

För att kunna relatera vår förteckning med utvecklingen över tid har kompletterande uppgifter hämtats in över antalet myndigheter år 2000. Uppgifter har hämtats in för tre av de kategorier vi använder: domstolar, myndigheter i myndighetskoncerner samt för myndigheter utan egen personal. För domstolar och myndigheter i myndighetskoncerner har aktuella årsredovisningar använts för att ange myndighetsantalet. För myndigheter utan egen personal har en tidigare studie av Statskontoret använts som referensmaterial, tillsam-

mans med vår myndighetsförteckning för år 2005.⁹ En egenstudie av resurs-åtgången av dessa myndigheter har också gjorts.

Dessa kompletteringar räcker inte för att återskapa vår myndighetsförteckning för år 2000. Istället är de ett sätt att åskådliggöra de förändringar som skett inom statsförvaltningen men som inte givit avtryck i SCB:s statistik.

Eftersom vår förteckning är svår att återskapa med full täckning för alla de förändringar som skett under de senaste fem åren, ligger SCB:s data till grund för vår beskrivning av utvecklingen över tid. SCB definierar inte myndigheterna på samma sätt som vi gjort, vilket yttrar sig i ett mindre antal myndigheter i SCB:s register. Detta spelar emellertid mindre roll när syftet är att göra jämförelser över tid och data för 2000 och 2004 är jämförbara. Data har hämtats från SCB:s Konjunkturlönestatistik för statlig sektor (KLS) för år 2000 och 2004. Uppgifterna i detta register samlas in via myndigheternas administrativa lönesystem. Uppgifterna om affärsverken för år 2004 har hämtats från den årliga Lönestrukturstatistiken för statlig sektor.

Antalet myndigheter beräknas på olika sätt

De källor som vi har använt anger olika antal myndigheter. En sökning efter instruktioner i Rixlex ger 269 aktuella instruktioner, varav några är gemensamma för flera myndigheter. ESV:s förteckning över myndigheter som har regleringsbrev och lämnar årsredovisning till regeringen innehåller 256 poster. Ett uttag från SCB:s dataregister över den statliga sektorn resulterar i 286 poster. Den mest omfattande förteckningen finns i Regeringskansliets instruktion, där det återfinns 343 poster.¹⁰

Ingen av dessa källor har som primärt syfte att redovisa antalet statliga myndigheter. Rixlex är riksdagens databas över författningar beslutade av regering och riksdag. Med en utvecklad sökning i systemet går dock en förteckning över aktuella instruktioner att framställa. ESV:s förteckning är skapad för att redovisa den konsoliderade staten. Ur ett sådant perspektiv är det ingen nackdel att grupper av myndigheter redovisas gemensamt. SCB i sin tur för idag endast statistik över myndigheter som har regleringsbrev och anställda. Syftet med SCB:s statistik är främst att redovisa antalet anställda i staten, vilket innebär att myndigheter ibland redovisas gruppvis också i denna förteckning. Syftet med Regeringskansliets instruktion är att visa vilket departement som ansvarar för vilka områden, och kan inte heller ses som ett tillförlitligt register över de svenska statliga myndigheterna. Ett stort antal organisationer med skilda verksamhetsformer finns med här, exempelvis statliga bolag, ideella föreningar och stiftelser. En komplett förteckning

⁹ Statskontoret 2000:26 *Värmyndighet för nämnder: utredning av förutsättningarna för utlokalisering av kanslistöd.*

¹⁰ Förordning (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet, ändrad 2005-01-01.

över samtliga statliga myndigheter har hittills saknats. Det är i detta sammanhang vår förteckning över de statliga myndigheterna bör ses.

Olika typer av myndigheter

I kategoriseringen av myndigheterna har Regeringsformens indelning i förvaltningsmyndigheter och domstolar varit utgångspunkt. Begreppet förvaltningsmyndighet används på samma sätt i Förvaltningslagen, Tryckfrihetsförordningen och Sekretesslagen. En indelning enligt de två kategorierna förvaltningsmyndighet respektive domstol ger dock en anseelig och brokig mängd förvaltningsmyndigheter. Myndigheterna har därför delats upp i ytterligare undergrupper. Vid sidan om domstolarna rör det sig om fem typer av förvaltningsmyndigheter: allmänna förvaltningsmyndigheter, affärsverk, universitet och högskolor, myndigheter som ingår i s.k. myndighetskoncerner samt förvaltningsmyndigheter utan egen personal.

Grupper av organisationer som inte ingår i vår förteckning över de statliga myndigheterna, men som i viss mening också är myndigheter, beskrivs särskilt i bilaga 2.

Domstolar

Domstolarna intar en särställning bland myndigheterna genom att de redan i Regeringsformen skiljs ut från övrig offentlig förvaltning. Domstolarnas särställning kommer också till uttryck genom att domstolarna är helt självständiga i sin dömande verksamhet. Samtidigt utgör hela domstolsväsendet ett myndighetskomplex där Domstolsverket har vissa ledande och samordnande uppgifter gentemot domstolarna, och området skulle därför kunna betraktas som en myndighetskoncern.¹¹ Domstolarna brukar också i många sammanhang redovisas som en myndighet genom samlingsbeteckningen Domstolsväsendet. Mot bakgrund av domstolarnas särställning i Regeringsformen redovisar vi dock varje domstol för sig. För tydlighetens skull ges också en alternativ redovisning av antalet domstolar, där de domstolar som ingår i Domstolsväsendet slås samman till en enhet.

¹¹ Förordning 1988:317 med instruktion för Domstolsverket anger att verket är central förvaltningsmyndighet för de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, arrendenämnderna, hyresnämnderna och Rättshjälpsmyndigheten. Förutom att Domstolsverket sköter anslagsfördelningen mellan domstolarna ska myndigheten enligt instruktionen leda och samordna verksamheten, meddela föreskrifter och allmänna råd samt se till att verksamheten bedrivs effektivt.

Förvaltningsmyndigheter

Allmänna förvaltningsmyndigheter

Allmänna förvaltningsmyndigheter är den allra största gruppen av myndigheter i vår förteckning. Här ingår alla de organisationer vars myndighetsstatus av de flesta ses som självklar. Exempel på sådana myndigheter är Centrala studiestödsnämnden, Jordbruksverket och Sida.

Affärsverk

Affärsverken är enligt sina instruktioner centrala förvaltningsmyndigheter. De har egna instruktioner och tillhör den juridiska enheten staten. Verksamhetsmässigt är de dock mer lika företag än myndigheter, och har i flera avseenden större frihet än andra myndigheter. Därför beskrivs de ofta som en blandform mellan myndighet och bolag.¹² Idag finns tre affärsverk: Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Svenska kraftnät.

Högskolor och universitet

Universiteten och högskolorna är i de flesta fall förvaltningsmyndigheter.¹³ Dessa myndigheter lyder under högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Enligt högskolelagen ska forskningen vara fri och i den meningen obunden av politiska direktiv. Högskolornas och universitetens autonomi innebär att dessa myndigheter har en särskild ställning bland förvaltningsmyndigheterna.

Myndigheter i myndighetskoncerner

En gemensam instruktion ges ofta till myndigheter som betraktas som delar av ett större sammanhängande myndighetskomplex, en så kallad myndighetskoncern. Myndighetskoncernerna karaktäriseras av att en av myndigheterna är överordnad och har vissa befogenheter över de andra myndigheterna i koncernen. Samtidigt som de underordnade myndigheterna styrs av en annan myndighet står de också i ett lydadsförhållande direkt till regeringen. Det är regeringen som utfärdar den instruktion som ligger till grund för myndighetens verksamhet. Förhållandet mellan de olika myndigheterna i en koncern regleras i myndigheternas instruktioner.

Det är framför allt särdragat att regeringen reglerar grundbultarna i de underordnade myndigheternas verksamhet genom en instruktion som gör att de kan betraktas som egna myndigheter. Myndigheterna i myndighetskoncerner kommer därför att redovisas var och en för sig. En alternativ redovisning ges dock också, där varje myndighetskoncern slagits samman till en myndighet.

¹² SOU 2004:23 *Från Verksförordning till Myndighetsförordning* s. 65, Statskontoret 1996:15 *Staten i omvandling* s. 139.

¹³ Dock finns exempel på högskolor som drivs i annan form; Chalmers tekniska högskola i Göteborg och Högskolan i Jönköping bedrivs exempelvis båda i stiftelseform.

Förvaltningsmyndigheter utan egen personal

Bland förvaltningsmyndigheterna med egen instruktion finns myndigheter med begränsade uppgifter och utan egen personal. Dessa myndigheters uppgifter sköts av en s.k. värdmyndighet, som också ansvarar för myndighetens kansligöromål. Dessa myndigheter lämnar därför ingen egen årsredovisning till regeringen.

Myndigheter i denna grupp kännetecknas av att de har ett avgränsat ansvarsområde, att organisationen är liten och att ärendena kräver en kollektiv beslutsform. Ofta utgör en nämnd myndighetens ledning. Det är nämnden som inför regeringen ansvarar för myndighetens verksamhet enligt de mål som regeringen har ställt upp. Exempel på myndigheter utan egen personal är Alkoholsortimentsnämnden, Statens ansvarsnämnd, Rederinämnden och Stängselnämnden.

Med vårt sätt att avgränsa gruppen av myndigheter bör dessa organisationer räknas trots att de inte har någon egen anslagspost i statsbudgeten. Förvaltningsmyndigheter utan egen personal belastar indirekt statsbudgeten, även om det sker dolt genom andra myndigheters budgetar. En alternativ redovisning ges dock, där myndigheterna utan egen personal uteslutits från beräkningen.

Våra resultat

552 myndigheter med vårt sätt att räkna

Den 31 maj år 2005 finns 552 myndigheter i Sverige, utifrån vårt sätt att räkna. I denna grupp ingår samtliga myndighetskategorier som beskrivits ovan.

Tabell 1 Antal statliga myndigheter år 2005 fördelat efter myndighetskategori.

Myndighetskategori	År 2005
Domstolar	112
Affärsverk	3
Högskolor/universitet	37
Myndigheter i myndighetskoncerner	135
Myndigheter utan egen personal	65
Allmänna förvaltningsmyndigheter	200
<i>Förvaltningsmyndigheter totalt</i>	<i>440</i>
Samtliga myndigheter	552

Källa: Egen bearbetning av data från SCB, ESV, bilaga till RK:s instruktion och egen förteckning från Rixlex författningsregister år 2005.

Myndighetssverige står under kontinuerlig förändring, och antalet myndigheter växlar över tid. För var och en av kategorierna har förändringar skett

sedan år 2000, både avseende antal myndigheter och storlek mätt i antalet sysselsatta. Vissa av dessa förändringar återspeglas i SCB:s statistik över staten, medan andra skett utan att ge avtryck i gängse redovisningar av statsförvaltningen. De kompletterande uppgifter som hämtats in för år 2000 visar att myndighetsantalet sjunkit markant för myndigheter i myndighetskoncerner samt för domstolar. För myndigheter utan egen personal har antalet stigit något. Dessa förändringar kommenteras särskilt nedan. Ingen av dessa förändringar är dock synlig i statistiken från SCB.

Vårt dagsaktuella myndighetsregister berättar ingenting om hur stor staten är. De 552 myndigheterna rymmer mellan noll och tusentals anställda. Siffran säger heller inget om de förändringar som skett över tid inom statsförvaltningen. För att fördjupa bilden över statsförvaltningens utveckling och storlek följer därför en kort redovisning av sysselsättningen inom staten mellan år 2000 och 2004, samt av de förändringar som skett inom respektive myndighetskategori.

Sysselsättningen inom den statliga förvaltningen har ökat

Mellan år 2000 och 2004 har sysselsättningen inom den statliga förvaltningen ökat. Ökningen är dock inte så stor, knappt 1 600 personer fler är sysselsatta år 2004 inom den statliga förvaltningen jämfört med år 2000.

Tabell 2 Antal sysselsatta i statliga myndigheter år 2004 samt sysselsättningsförändring från år 2000 fördelat efter myndighetskategori.

Myndighetskategori	År 2000	År 2004	Förändring
Domstolar	5 239	4 943	-296
Affärsverk	15 589	5 628	-9 961
Högskolor/universitet	48 673	53 343	+4 670
Myndigheter i koncerner	58 627	62 834	+4 207
Allmänna förvaltningsmyndigheter	101 260	104 228	+2 968
<i>Förvaltningsmyndigheter totalt</i>	<i>224 149</i>	<i>226 033</i>	<i>+1 884</i>
Samtliga myndigheter	229 388	230 976	+1 588

Källa: Egen bearbetning av data från SCB år 2000 och 2004.

Den största delen av ökningen i sysselsättningen återfinns inom universitet och högskolor. Exempel på andra myndigheter som under perioden har haft en numerärt stor ökning av sysselsättningen är Migrationsverket (+1 640), Kriminalvårdsverket (+1 400) och Polisväsendet (+1 100). Under samma period har även sysselsättningen minskat i många myndigheter, t.ex. Försvarsmakten (-1 700), Fortifikationsverket (-550) och Patent- och registreringsverket (-540). I samband med slutrapporteringen kommer sysselsättningsförändringarna över tid att beskrivas mer ingående.

Myndigheter i myndighetskoncerner

För myndigheter i myndighetskoncerner har det sedan lång tid tillbaka pågått en sammanslagningstrend. Sedan 1990-talet och framåt har flera stora myndighetskomplex som i sig inrymt flera myndigheter slagits samman till sammanhållna myndigheter. Förändringarna har inneburit att lokala och regionala myndigheter har ombildats till en större myndighet. Sedan år 2000 gäller detta Arbetsmiljöverket, Skatteverket, Åklagarmyndigheten och Försäkringskassan.

Tabell 3 Förändringar i myndighetskoncernerna mellan år 2000 och 2005.

Myndighetskoncern	År 2000	År 2005	Förändring
(Arbetskyddsverket) ¹	Arbetskyddsstyrelsen, 10 yrkesinspektioner	Arbetsmiljöverket ²	-10
Arbetsmarknadsverket (AMV)	Arbetsmarknadsstyrelsen 20 länsarbetsnämnder	Arbetsmarknadsstyrelsen 20 länsarbetsnämnder	0
Arkivväsendet	Riksarkivet, 7 landsarkiv	Riksarkivet, 7 landsarkiv	0
Exekutionsväsendet	Riksskatteverket 10 regionala skattemyndigheter 10 kronofogdemyndigheter	Skatteverket 10 kronofogdemyndigheter	-10
Socialförsäkrings-administrationen	Riksförsäkringsverket 21 allmänna försäkringskassor	Försäkringskassan ²	-21
Kriminalvårdsverket	Kriminalvårdsstyrelsen, 36 lokala kriminalvårdsmyndigheter, Transporttjänsten	Kriminalvårdsstyrelsen, 35 lokala kriminalvårdsmyndigheter, Transporttjänsten	-1
Lantmäteriet	Lantmäteriverket 21 lantmäterimyndigheter	Lantmäteriverket 21 lantmäterimyndigheter	0
Polisväsendet	Rikspolisstyrelsen 21 polismyndigheter, Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL), Säkerhetspolisen	Rikspolisstyrelsen 21 polismyndigheter, Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL), Säkerhetspolisen	0
Skogsvårdsorganisationen	Skogsstyrelsen 10 skogsvårdsstyrelser	Skogsstyrelsen 10 skogsvårdsstyrelser	0
Åklagarväsendet	Riksåklagaren 6 regionala åklagarmyndigheter Ekobrottsmyndigheten	Åklagarmyndigheten Ekobrottsmyndigheten	-6

¹ Myndighetskoncernen finns inte längre kvar.

² Ingår ej längre i en myndighetskoncern.

Källa: Egen myndighetsförteckning, kompletterade med egen studie av förändringar för myndigheter i myndighetskoncerner under perioden 2000–2005.

Dessa sammanslagningar har, tillsammans med sammanslagningen av två lokala kriminalvårdsmyndigheter, lett till att antalet myndigheter minskat med 48 sedan år 2000. Det finns även förslag om större sammanslagningar för Kriminalvårdens och Kronofogdens myndigheter.

Syftet med sammanslagningarna är att uppnå bättre styrning av verksamheten, ökad effektivitet, större enhetlighet och rättssäkerhet. Denna typ av förändringar i statsförvaltningen leder visserligen till att det totala antalet myndigheter minskar, men inte nödvändigtvis till att verksamhetens om-

fattning förändras. För flera av myndighetskoncernerna har sysselsättningen i själva verket ökat.

Domstolar

Även inom domstolsväsendet har det pågått ett omfattande arbete med koncentration av verksamheten. Arbetet har inneburit både ett minskat antal myndigheter och lägre antal sysselsatta inom området jämfört med år 2000. Mellan år 2000 och 2005 har antalet domstolar minskat med 33.

Tabell 4 Domstolar år 2000 och 2005 fördelat efter domstolsväsende och specialdomstolar.

Domstolsväsendet	År 2000	År 2005
Arrendenämnderna Hyresnämnderna	12	12
Hovrätterna	6	6
Högsta domstolen	1	1
Kammarrätter	4	4
Länsrätter	23	23
Regeringsrätten	1	1
Tingsrätter	95	62
<i>Summa domstolsväsendet</i>	<i>142</i>	<i>109</i>
Specialdomstolar		
Arbetsdomstolen	1	1
Marknadsdomstolen	1	1
Patentbesvärslagen	1	1
<i>Summa specialdomstolar</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
Summa domstolar	145	112

Källa: Egen myndighetsförteckning, kompletterad med egen studie av förändringar för domstolarna under perioden 2000–2005.

Syftet med reformerna är att utveckla rättsväsendet för att bättre kunna sörja för medborgarnas rättssäkerhet utifrån krav på snabbhet, kvalitet och service. Den förändring som påverkar myndighetsantalet mest är inriktad på tingsrätternas arbetsfördelning och organisation. Minskningen i antal beror på att flera tingsrätter slagits samman och därmed fått ett större geografiskt upptagningsområde. Under år 2004 slogs exempelvis fyra tingsrätter samman med andra. Denna utveckling väntas fortsätta också under de kommande åren.

Allmänna förvaltningsmyndigheter

För de allmänna förvaltningsmyndigheterna är det svårare att peka ut en lika entydig trend som för myndigheter i myndighetskoncerner och för domstolarna. För de allmänna förvaltningsmyndigheterna har istället flera olika typer av förändringar skett samtidigt och med olika resultat avseende antalet myndigheter. Inte helt oväntat är förändringarna fler och mer mångfacettera-

de för de allmänna förvaltningsmyndigheterna, som ju inriktas på många olika verksamheter.

För inte mindre än 36 allmänna förvaltningsmyndigheter har de senaste åren (2000–2004 enligt SCB:s statistik) inneburit att myndigheten upphört i sin tidigare form. Under samma period har 37 nya allmänna förvaltningsmyndigheter skapats. I flera fall hänger nyskapandet och nedläggningen av de allmänna förvaltningsmyndigheterna ihop.

Namnbyte ger en ny respektive en nedlagd myndighet

I vissa fall har myndigheterna bytt namn i samband med att en verksamhet ändrat inriktning. Det gäller exempelvis Folkhälsoinstitutet, som år 2004 har bytt namn till Statens Folkhälsoinstitut. Sådana förändringar finns också med bland de totalt 73 förändringarna mellan år 2000 och 2004, eftersom de i statistiken registreras som nytillkomna respektive upphörda myndigheter.

Både sammanslagning och delning förekommer

Bland de nya och de nedlagda myndigheterna finns också exempel på myndigheter som slagits samman och bildat en ny myndighet. Exempelvis bildades Specialpedagogiska institutet år 2001, genom att Statens institut för handikappfrågor i skolan och specialskolornas resurscenter lades ned i sin tidigare form. Ett annat exempel är Riksrevisionen som bildades år 2003 genom att Riksdagens Revisorer och Riksrevisionsverket slogs samman.

En grupp myndigheter som syns bland de nybildade är de tillsynsorgan som brutits loss från större förvaltningsmyndigheter och bildat fristående myndigheter. Dessa myndigheter har bildats för att säkerställa medborgarnas rättssäkerhet och tydliggöra statens ansvar för granskning av verksamheten. En strävan att renodla myndigheternas verksamhet och att tydliggöra arbetsfördelningen och ansvarsförhållandena mellan myndigheterna och andra verksamheter ligger också bakom delningen av myndigheterna. Exempelvis startade Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringar sin verksamhet år 2004. Myndigheten skall bl.a. utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna och granska Arbetsmarknadsverket i frågor som rör arbetslöshetsförsäkringen. Ett annat aktuellt exempel är bildandet av Bolagsverket 1 juli 2004. Verket bröts loss ur Patent- och registreringsverket och har till uppgift att registrera företag och pröva företagsnamn. Ytterligare ett exempel är Luftfartsstyrelsen som sedan den 1 april 2005 är inskrivningsmyndighet för rättigheter i luftfartyg. Denna uppgift innehades tidigare av tingsrätten.

EU medför nya uppgifter

Nya myndigheter har också inrättats för att svara för verksamhet som knyter an till EU, exempelvis Svenska ESF-rådet. EU-myndigheter som är placerade i de europeiska länderna genererar också allt fler uppdrag till den svenska förvaltningen, både utifrån formella skyldigheter och på frivillig basis.¹⁴ Under år 2004 inrättades också fem vattenmyndigheter i Sverige i enlighet

¹⁴ Statskontorets 2003:29 *Förvaltningssamverkan inom EU*.

med de krav som ställs i EU:s vattendirektiv. Myndigheterna kom att inrättas i fem av landets länsstyrelser.¹⁵

Nettoförändring döljer omfattande förändringsarbete

Sammanfattningsvis kan konstateras att även om en allmän förvaltningsmyndighet läggs ned i sin nuvarande form är det vanligt att verksamheten fortsätter inom någon annan myndighet, eller inom samma myndighet men under ett nytt myndighetsnamn. Rena nedläggningar av verksamheten hör till ovanligheterna bland de allmänna förvaltningsmyndigheterna.

De allmänna förvaltningsmyndigheterna har mellan år 2000 och 2004 ökat med en myndighet. Denna förändring är mycket mindre än de bruttoförändringar som skett. En marginell nettoförändring kan således dölja omfattande strukturförändringar som tar ut varandra när det kommer till antalet myndigheter. Myndighetsantalet i sig är med andra ord ett otillräckligt mått på de förvaltningspolitiska strukturförändringar som sker över tid.

Affärsverk

För affärsverken har bolagiseringar lett till att antalet myndigheter har minskat. Under 2000-talet har dock bara en sådan förändring skett. Det var vid årsskiftet 2000/2001, när merparten av Statens järnvägar bolagiserades. I och med detta minskade antalet statligt sysselsatta markant. Uppemot 10 000 personer som var anställda vid SJ kom härmed att lämna den statliga sektorn.

Merparten av bolagiseringarna skedde under första hälften av 1990-talet, då flera stora affärsverk ombildades till statliga bolag, däribland Domänverket, Statens vattenfallsverk, Televerket och Posten. Detta fick till följd att ett stort antal statligt anställda blev privatanställda, eftersom statliga bolag räknas till den privata sektorn.

Högskolor och universitet

Den grupp myndigheter där sysselsättningen ökat i särklass mest mellan år 2000 och 2004 är inom högskolor och universitet. Den högre utbildningen har expanderat kraftigt ända sedan 1990-talet, framför allt genom satsningar för att öka antalet utbildningsplatser. Också satsningar på forskning och utveckling har lett till ett ökat antal anställda i denna grupp av myndigheter. För högskolorna och universiteten har expansionen framför allt skett inom ramen för befintliga myndigheter. Antalet myndigheter är alltså detsamma, även om sysselsättningen ökat radikalt. För högskolorna och universiteten

¹⁵ Dessa är Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län och Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

skedde istället en ökning i antal under 1990-talet, då flera nya högskolor och universitet bildades.

Myndigheter utan egen personal

Denna grupp myndigheter finns inte redovisad i någon officiell statistik. Vår egen studie visar att dessa myndigheter ökat från 63 till 65 mellan år 2000 och 2005. Ökningen i antal beror på inrättandet av en central och sex regionala etikprövningsnämnder under Vetenskapsrådet respektive Göteborgs, Linköpings, Lunds, Umeå, Uppsala universitet samt Karolinska institutet. Några myndigheter utan egen personal har också lagts ned under perioden, däribland Steriliseringsersättningsnämnden och Statens trygghetsnämnd.

För denna grupp myndigheter har sysselsättningen inte kunnat studeras på samma sätt som för övriga grupper, eftersom den redovisas inom ramen för myndigheternas värdmyndigheter. Uppskattningsvis sysselsätter samtliga myndigheter utan egen personal omkring 90 årsarbetskrafter år 2005.¹⁶ I samband med slutrapporteringen följer en fördjupad redovisning av myndigheterna utan egen personal.

Antalet myndigheter har minskat marginellt enligt gängse statistik

De förändringar som redovisats ovan för respektive myndighetskategori fångas inte alltid upp i den officiella statistiken, eftersom den bygger på att de myndigheter som ingår i myndighetskoncerner inte redovisas separat. Inte heller domstolarna redovisas separat i denna statistik. För myndigheter utan egen personal finns heller ingen officiell statistik idag.

Med en redovisning som följer SCB:s statistik har vi räknat domstolarna (ej specialdomstolarna) till Domstolsväsendet och antalet myndighetskoncerner istället för antalet myndigheter i myndighetskoncerner. Vi har även uteslutit myndigheter utan egen personal. Detta förändrade sätt att räkna visar att antalet myndigheter har minskat marginellt under 2000-talet.

¹⁶ Uppgiften bygger på en egen studie av resursåtgång för dessa myndigheter.

Tabell 3 Alternativ beräkning enligt SCB:s modell av antalet myndigheter år 2000 och 2004 samt förändring i absoluta tal, Domstolväsendet samt koncernmyndigheter är aggregerade, myndigheter utan egen personal är uteslutna.

Myndighetskategori	År 2000	År 2004	Förändring
Domstolväsende inkl. spec.domstolar	4	4	0
Affärsverk	4	3	-1
Högskolor/universitet	36	36	0
Myndighetskoncerner	10	8	-2
Allmänna förvaltningsmyndigheter	179	180	+1
<i>Förvaltningsmyndigheter totalt</i>	<i>229</i>	<i>227</i>	<i>-2</i>
Samtliga myndigheter och koncerner	233	231	-2

Källa: Egen bearbetning av data från SCB år 2000 och 2004.

Sammanfattning

Sammantaget visar vår genomgång att det under perioden har skett en minskning av antalet myndigheter. Detta har dock inte inneburit att den statliga förvaltningen som helhet har minskat. Sett till sysselsättningen har istället utvecklingen varit den omvända. När det gäller myndigheter som ingår i koncerner är det värt att notera att trots att antalet myndigheter har sjunkit så har sysselsättningen ökat.

Detta visar tydligt på svårigheterna med att enbart beskriva utvecklingen inom den statliga förvaltningen med hjälp av antalet myndigheter. Den vanligaste förändringen är att en ny myndighet övertar uppgifter från någon annan myndighet, som antingen läggs ner eller består med kvarvarande uppgifter. Det är endast i undantagsfall som själva verksamheten upphör. I de fall en ny myndighet skapas samtidigt som en befintlig läggs ned förändras inte myndighetsantalet.

Ett annat problem när det gäller redovisningen av antalet myndigheter är att den statistik som finns tillgänglig redovisar de förändringar som sker på koncernnivå och inte på myndighetsnivå. På detta vis osynliggörs de organisations- och strukturförändringar som sker inom myndighetskoncerner. Genom en sådan redovisning går man också miste om vissa förvaltningspolitiska vägval som görs inom olika områden. Genom organiseringen av förvaltningen görs viktiga avvägningar i frågor kring exempelvis styrning, effektivitet och allas likhet inför lagen. Med vårt sätt att räkna myndigheter åskådliggörs även dessa förändringar inom förvaltningen. Det möjliggör en fördjupad analys av vilka principer för organisering som är rådande inom olika områden och under olika tidsepoker. I en framtida redovisning av statsförvaltningen förordar vi därför att myndigheterna räknas på detta sätt.

I dagsläget är sysselsättningsstatistiken ett bättre mått på utvecklingen inom statsförvaltningen. Sysselsättningsstatistiken beskriver dessutom storleken på förvaltningen, en dimension som inte klargörs genom antalet myndig-

heter. Denna dimension, antal anställda per myndighet, kommer också att lyftas fram i samband med vår slutrapport.

Bilaga 1

Förteckning över samtliga statliga myndigheter 2005-05-31

MYNDIGHET	Antal
DOMSTOLAR	
ARBETSDOMSTOLEN	1
ARRENDENÄMNDERNA HYRESNÄMNDERNA	12
HOVRÄTTERNA	6
HÖGSTA DOMSTOLEN	1
KAMMARRÄTTERNA	4
LÄNSRÄTTERNA	23
MARKNADSDOMSTOLEN	1
PATENTBESVÄRSRÄTTEN	1
REGERINGSRÄTTEN	1
TINGSRÄTTERNA	62
<i>SUMMA DOMSTOLAR</i>	<i>112</i>
AFFÄRSVERK	
AFFÄRSVERKET SVENSKA KRAFTNÄT	1
LUFTFARTSVERKET	1
SJÖFARTSVERKET	1
<i>SUMMA AFFÄRSVERK</i>	<i>3</i>
UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR	
BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA	1
DANSHÖGSKOLAN	1
DRAMATISKA INSTITUTET	1
FÖRSVARSHÖGSKOLAN	1
GÖTEBORGS UNIVERSITET	1
HÖGSKOLAN DALARNA	1
HÖGSKOLAN I BORÅS	1
HÖGSKOLAN I GÄVLE	1
HÖGSKOLAN I HALMSTAD	1
HÖGSKOLAN I KALMAR	1
HÖGSKOLAN I SKÖVDE	1
HÖGSKOLAN I TROLLHÄTTAN/UDDEVALLA	1
HÖGSKOLAN KRISTIANSTAD	1
HÖGSKOLAN PÅ GOTLAND	1
IDROTTHÖGSKOLAN I STOCKHOLM	1
KARLSTADS UNIVERSITET	1
KAROLINSKA INSTITUTET	1
KONSTFACK	1
KUNGL. KONSTHÖGSKOLAN	1
KUNGL. MUSIKHÖGSKOLAN I STOCKHOLM	1
KUNGL. TEKNISKA HÖGSKOLAN	1
LINKÖPINGS UNIVERSITET	1
LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET	1
LUNDS UNIVERSITET	1
LÄRARHÖGSKOLAN I STOCKHOLM	1
MALMÖ HÖGSKOLA	1
MITTUNIVERSITETET	1
MÅLARDALENS HÖGSKOLA	1
OPERAHÖGSKOLAN I STOCKHOLM	1
STOCKHOLMS UNIVERSITET	1
SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET	1
SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA	1

Fortsättning Universitet och högskolor

TEATERHÖGSKOLAN I STOCKHOLM	1
UMEÅ UNIVERSITET	1
UPPSALA UNIVERSITET	1
VÄXJÖ UNIVERSITET	1
ÖREBRO UNIVERSITET	1
SUMMA UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR	37
MYNDIGHETER I MYNDIGHETSKONCERNER	
ARBETSMARKNADSSTYRELSEN/ARBETSMARKNADSVERKET	1
EKOBROTTSMYNDIGHETEN	1
KRIMINALVÅRDSSTYRELSEN/KRIMINALVÅRDSVERKET	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I ESKILSTUNA	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I GÄVLE	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I GÖTEBORG	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I HÄRNÖSAND	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I JÖNKÖPING	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I KALMAR	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I KARLSTAD	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I MALMÖ	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I STOCKHOLM	1
KRONOFOGDEMYNDIGHETEN I UMEÅ	1
LANTMÄTERIVERKET	22
LOKALA KRIMINALVÅRDSMYNDIGHETERNA + TRANSPORTTJÄNSTEN	36
LOKALA POLISORGANISATIONEN (LÄNSPOLISMYNDIGHETER)	21
LÄNSARBETSNÄMNDERNA	20
RIKSARKIVET OCH LANDSARKIVEN	8
RIKSPOLISSTYRELSEN	1
SKATTEVERKET	1
SKOGSSTYRELSEN	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN DALARNA-GÄVLEBORG (WX)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN JÖNKÖPING-KRONOBERG (FG)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN MELLANNORRLAND (YZ)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN MÅLARDALEN (ABCDU)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN NORRBOTTEN (BD)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN SÖDRA GÖTALAND (KLMN)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN VÄRMLAND-ÖREBRO (ST)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN VÄSTERBOTTEN (AC)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN VÄSTRA GÖTALAND (OPR)	1
SKOGSVÅRDSSTYRELSEN ÖSTRA GÖTALAND (EH)	1
STATENS KRIMINALTEKNISKA LABORATORIUM	1
SÄKERHETSPOLISEN	1
SUMMA MYNDIGHETER I MYNDIGHETSKONCERNER	135
MYNDIGHETER UTAN EGEN PERSONAL	
ALKOHOLSORTIMENTSNÄMNDEN	1
ARVSFONDSDELEGATIONEN	1
BERGSSTATEN	1
CENTRALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN	1
DELEGATIONEN FÖR FOLKSRÄTTSLIG GRANSKNING AV VAPENPROJEKT	1
EKONOMISKA RÅDET	1
FIDEIKOMMISSNÄMNDEN	1
FONDEN FÖR FUKT- OCH MÖGELSKADOR (SMÅHUSSKADENÄMNDEN)	1
FORSKARSKATTENÄMNDEN	1
FÖRSVARETS UNDERRÄTTELSENÄMND	1
GRANSKNINGSNÄMNDEN FÖR FÖRSVARSUPPFINNINGAR	1

Fortsättning Myndigheter utan egen personal

HÖGSKOLANS AVSKILJANDENÄMND	1
ILO-KOMMITTÉN	1
JÄMSTÄLLDHETSNÄMNDEN	1
KRIGSFÖRSÄKRINGSNÄMNDEN	1
KRIMINALVÅRDSNÄMNDEN	1
KÄRNAVFALLSFONDENS STYRELSE	1
LAGRÅDET	1
LOKALA SÄKERHETSNÄMNDER VID KÄRNTEKNISKA ANLÄGGNINGAR	5
NOTARIENÄMNDEN	1
NÄMNDEN FÖR ELEKTRONISK FÖRVALTNING	1
NÄMNDEN FÖR HEMSLOJDSFRÅGOR	1
NÄMNDEN FÖR LÖN TILL RIKSREVISORER	1
NÄMNDEN FÖR RH-ANPASSAD UTBILDNING	1
NÄMNDEN FÖR STYRELSEREPRESENTATIONSFRÅGOR	1
NÄMNDEN MOT DISKRIMINERING	1
OLJEKRISNÄMNDEN	1
PARTIBIDRAGSNÄMNDEN	1
REDERINÄMNDEN	1
REGIONALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN I GÖTEBORG	1
REGIONALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN I LINKÖPING	1
REGIONALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN I LUND	1
REGIONALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN I STOCKHOLM	1
REGIONALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN I UMEÅ	1
REGIONALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDEN I UPPSALA	1
REGISTERNÄMNDEN	1
RESEGARANTINÄMNDEN	1
RIKSDAGENS ARVODESNÄMND	1
RIKSDAGENS VALPRÖVNINGSNÄMND	1
RIKSDAGENS ÖVERKLAGANDENÄMND	1
RIKSVÄRDERINGSNÄMNDEN	1
RÄTTSHJÄLPSNÄMNDEN	1
SKATTERÄTTSNÄMNDEN	1
SKILJENÄMNDEN I VISSA TRYGGHETSFRÅGOR	1
SKOLVÄSENDETS ÖVERKLAGANDENÄMND	1
STATENS ANSVARNÄMND	1
STATENS NÄMND FÖR ARBETSTAGARES UPPFINNINGAR	1
STATENS PERSONADRESSREGISTERNÄMND	1
STATENS TJÄNSTPENSIONS- OCH GRUPPLIVNÄMND	1
STATENS UTLANDSLÖNENÄMND	1
STATSRÅDSARVODESNÄMNDEN	1
STYRELSEN FÖR SAMEFONDEN	1
STÄNGSELNÄMNDEN	1
SVENSKA FAO-KOMMITTÉN	1
SVENSKA UNESCORÅDET	1
TALTIDNINGSNÄMNDEN	1
TJÄNSTEFÖRSLAGSNÄMNDEN FÖR DOMSTOLSVÄSENDET	1
UTRIKESFÖRVALTNINGENS ANTAGNINGSNÄMND	1
VETERINÄRA ANSVARNÄMNDEN	1
ÖVERKLAGANDENÄMNDEN FÖR HÖGSKOLAN	1
ÖVERKLAGANDENÄMNDEN FÖR TOTALFÖRSVARET	1
SUMMA MYNDIGHETER UTAN EGEN PERSONAL	65

ALLMÄNNA FÖRVALTNINGSMYNDIGHETER	
ALLMÄNNA PENSIONS FONDERNA	6
ALLMÄNNA REKLAMATIONS NÄMNDEN	1
ARBETSGIVARVERKET	1
ARBETSLIVSINSTITUTET	1
ARBETSMILJÖVERKET	1
ARKITEKTURMUSEET	1
BANVERKET	1
BARNOMBUDSMANNEN	1
BOKFÖRINGSNÄMNDEN	1
BOLAGSVERKET	1
BOVERKET	1
BROTTSFÖREBYGGANDE RÅDET	1
BROTTSOFFERMYNDIGHETEN	1
CENTRALA STUDIESTÖDSNÄMNDEN	1
DATAINSPEKTIONEN	1
DJURSKYDDSMYNDIGHETEN	1
DOMSTOLSVERKET	1
EKONOMISTYRNINGSVRKET	1
ELSÄKERHETSVERKET	1
EXPERTGRUPPEN FÖR EU-FRÅGOR	1
EXPORTKREDITNÄMNDEN	1
FASTIGHETSMÄKLARNÄMNDEN	1
FINANSINSPEKTIONEN	1
FISKERIVERKET	1
FOLKE BERNADOTTEAKADEMIN	1
FORSKNINGSRÅDET FÖR ARBETSLIV OCH SOCIALVETENSKAP	1
FORSKNINGSRÅDET FÖR MILJÖ, AREELLA NÄRINGAR OCH SAMHÄLLSBYGGANDE	1
FORTIFIKATIONSVERKET	1
FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA	1
FÖRSVARETS MATERIELVERK	1
FÖRSVARETS RADIOANSTALT	1
FÖRSVARSMAKTEN	1
FÖRSÄKRINGSKASSAN	1
GENTEKNIKNÄMNDEN	1
GLESBYGDSVERKET	1
GRANSKNINGSNÄMNDEN FÖR RADIO OCH TV	1
HANDELSFLOTTANS KULTUR- OCH FRITIDSRÅD	1
HANDIKAPPOMBUDSMANNEN	1
HARPSUNDSNÄMNDEN	1
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ANSVARSNÄMND	1
HÖGSKOLEVERKET	1
INSPEKTIONEN FÖR ARBETSLÖSHETS FÖRSÄKRINGEN	1
INSPEKTIONEN FÖR STRATEGISKA PRODUKTER	1
INSTITUTET FÖR ARBETSMARKNADSPOLITISK UTVÄRDERING	1
INSTITUTET FÖR PSYKOSOCIAL MEDICIN	1
INSTITUTET FÖR RYMDFYSIK	1
INSTITUTET FÖR TILLVÄXTPOLITISKA STUDIER	1
INSÄTTNINGSGARANTINÄMNDEN	1
INTEGRATIONSVERKET	1
INTERNATIONELLA PROGRAMKONTORET FÖR UTBILDNING SOMRÅDET	1
JUSTITIEKANSLERN	1
JÄMSTÄLLDHETSOMBUDSMANNEN	1
JÄRNVÄGSSTYRELSEN	1
KAMMARKOLLEGIET	1

Fortsättning Allmänna förvaltningsmyndigheter

KEMIKALIEINSPEKTIONEN	1
KOMMERSKOLLEGIUM	1
KONJUNKTURINSTITUTET	1
KONKURRENSVERKET	1
KONSTNÄRSNÄMNDEN	1
KONSUMENTVERKET KO	1
KRISBEREDSKAPSMYNDIGHETEN	1
KUNGL. BIBLIOTEKET	1
KUSTBEVAKNINGEN	1
LIVRUSTKAMMAREN, SKOKLOSTERS SLOTT OCH HALLWYLSKA MUSEET	1
LIVSMEDELSEKONOMISKA INSTITUTET	1
LIVSMEDELSVERKET	1
LOTTERIINSPEKTIONEN	1
LUFTFARTSSTYRELSEN	1
LÄKEMEDELSFÖRMÄNSNÄMNDEN	1
LÄKEMEDELSVERKET	1
LÄNSSTYRELSEN I BLEKINGE LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I GÄVLEBORGS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I HALLANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I JÄMTLANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I JÖNKÖPINGS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I KALMAR LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I KRONOBERGS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I NORRBOTTENS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I SKÅNE LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I UPPSALA LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERNORRLANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I VÄSTMANLANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I VÄSTRA GÖTALANDS LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄN	1
LÄNSSTYRELSEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN	1
MEDLINGSINSTITUTET	1
MIGRATIONSVERKET	1
MODERNA MUSEET	1
MYNDIGHETEN FÖR INTERNATIONELLA ADOPTIONSFRÅGOR	1
MYNDIGHETEN FÖR KVALIFICERAD YRKESUTBILDNING	1
MYNDIGHETEN FÖR SKOLUTVECKLING	1
MYNDIGHETEN FÖR SVERIGES NÄTUNIVERSITET	1
MYNDIGHETEN FÖR UTLÄNDSKA INVESTERINGAR I SVERIGE (ISA)	1
NATIONALMUSEUM MED PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE	1
NATIONELLT CENTRUM FÖR FLEXIBELT LÄRANDE	1
NATURHISTORISKA RIKSMUSEET	1
NATURVÅRDSVERKET	1
NORDISKA AFRIKAINSTITUTET (NAI)	1
NÄMNDEN FÖR OFFENTLIG UPPHANDLING	1
OMBUDSMANNEN MOT DISKRIMINERING PÅ GRUND AV SEXUELL LÄGGNING (HOMO)	1
OMBUDSMANNEN MOT ETNISK DISKRIMINERING (DO)	1
PATENT- OCH REGISTRERINGSVERKET	1
POLARFORSKNINGSSEKRETARIATET	1
POST- OCH TELESTYRELSEN	1

Fortsättning Allmänna förvaltningsmyndigheter

PREMIEPENSIONSMYNDIGHETEN	1
PRESSTÖDSNÄMNDEN	1
RADIO- OCH TV- VERKET	1
REGERINGSKANSLIET	1
REVISORSNÄMNDEN	1
RIKSANTIKVARIEÄMBETET	1
RIKSBANKEN	1
RIKSDAGENS OMBUDSMÄN JO	1
RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN	1
RIKSGÅLDSKONTORET	1
RIKSREVISIONEN	1
RIKSTRAFIKEN	1
RIKSUTSTÄLLNINGAR	1
RYMDSTYRELSEN	1
RÅDET FÖR EUROPEISKA SOCIALFONDEN I SVERIGE	1
RÅDET FÖR FORSKNINGS- OCH UTVECKLINGSSAMARBETE INOM EU	1
RÄTTSHJÄLPSMYNDIGHETEN	1
RÄTTSMEDICINALVERKET	1
SAMARBETSNÄMNDEN FÖR STATSBIDRAG TILL TROSSAMFUND	1
SAMESKOLSTYRELSEN	1
SAMETINGET	1
SMITTSKYDDSinSTITUTET	1
SOCIALSTYRELSEN	1
SPECIALPEDAGOGISKA INSTITUTET	1
SPECIALSKOLEMYNDIGHETEN	1
SPRÅK- OCH FOLKMINNESINSTITUTET	1
STATENS BEREDNING FÖR MEDICINSK UTVÄRDERING	1
STATENS BIOGRAFBYRÅ	1
STATENS BOSTADSKREDITNÄMND	1
STATENS BOSTADSNÄMND	1
STATENS ENERGIMYNDIGHET	1
STATENS FASTIGHETSVERK	1
STATENS FOLKHÄLSOINSTITUT	1
STATENS FÖRSVARSHISTORISKA MUSEER	1
STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT	1
STATENS HAVERIKOMMISSION	1
STATENS HISTORISKA MUSEER	1
STATENS INSTITUT FÖR KOMMUNIKATIONSANALYS (SIKA)	1
STATENS INSTITUT FÖR SÄRSKILT UTBILDNINGSSTÖD	1
STATENS INSTITUTIONSSTYRELSE	1
STATENS JORDBRUKSVERK	1
STATENS JÄRNVÄGAR	1
STATENS KONSTRÅD	1
STATENS KULTURRÅD	1
STATENS KVALITETS- OCH KOMPETENSRÅD	1
STATENS KÄRNKRAFTINSPEKTION	1
STATENS LJUD- OCH BILDARKIV	1
STATENS MARITIMA MUSEER	1
STATENS MUSEER FÖR VÄRLDSKULTUR	1
STATENS MUSIKSAMLINGAR	1
STATENS PENSIONSVERK	1
STATENS RÄDDNINGSVÄRK	1
STATENS SKOLVERK	1
STATENS STRÅLSKYDDSinSTITUT	1
STATENS UTSÅDESKONTROLL	1
STATENS VA-NÄMND	1
STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT	1

Fortsättning Allmänna förvaltningsmyndigheter

STATENS VÄG- OCH TRANSPORTFORSKNINGSINSTITUT	1
STATENS VÄXTSORTNÄMND	1
STATISTISKA CENTRALBYRÅN	1
STATSKONTORET	1
STYRELSEN FÖR ACKREDITERING OCH TEKNISK KONTROLL	1
STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE (SIDA)	1
STYRELSEN FÖR PSYKOLOGISKT FÖRSVAR	1
SVENSKA INSTITUTET	1
SVENSKT BIOGRAFISKT LEXIKON	1
SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING	1
SVERIGES METEOROLOGISKA OCH HYDROLOGISKA INSTITUT	1
TALBOKS- OCH PUNKTSKRIFTSBIBLIOTEKET	1
TOTALFÖRSVARETS FORSKNING SINSTITUT	1
TOTALFÖRSVARETS PLIKTVERK	1
TULLVERKET	1
TURISTDELEGATIONEN	1
UNGDOMSSTYRELSEN	1
UTLÄNNINGSNÄMNDEN	1
VALIDERINGSDELEGATIONEN	1
VALMYNDIGHETEN	1
VERKET FÖR HÖGSKOLESERVICE	1
VERKET FÖR INNOVATIONSSYSTEM	1
VERKET FÖR NÄRINGSLIVSUTVECKLING	1
VETENSKAPSRÅDET	1
VÄGVERKET	1
ZORNSAMLINGARNA	1
ÅKLAGARMYNDIGHETEN	1
ÖVERKLAGANDENÄMNDEN FÖR STUDIESTÖD	1
SUMMA ALLMÄNNA FÖRVALTNINGSMYNDIGHETER	200
SUMMA SAMTLIGA MYNDIGHETER	552

Bilaga 2

Organisationer som faller utanför myndighetsbegreppet

Myndigheter i myndigheten

I flera myndigheter finns beslutsgrupper som fattar självständiga beslut utan att värdmyndigheten kan påverka utfallet. Ofta utses ledamöterna i gruppen av regeringen. Ordföranden är i de flesta fall myndighetens chef. Dessa grupper kan regleras antingen genom en skrivning i myndighetens instruktion, eller genom myndighetens egna författningssamlingar. I det senare fallet är det myndigheten själv som tillsett att gruppen skapats och som också styr verksamheten i gruppen.

När det gäller de beslutsorgan som är reglerade i myndighetens instruktion, finns en mer direkt styrning från regeringens sida, liknande den styrning som sker för de myndigheter som ingår i s.k. myndighetskoncerner. Gränsdragningen mellan de myndigheter som ingår i myndighetskoncerner och de andra beslutsgrupper som regleras i myndigheternas instruktioner är därmed svår att göra.

I vår studie lyfter vi fram de grupper av myndigheter som av olika skäl brukar betraktas som myndighetskoncerner.¹⁷

Myndigheter direkt under Regeringskansliet

Vårt sätt att räkna myndigheter utgår ifrån att organisationen lyder under regering eller riksdag. När det gäller utlandsmyndigheterna – dvs. ambassader, delegationer och konsulat – framgår det av förordning (1992:247) med instruktion för utrikesrepresentationen att de är direkt underställda Regeringskansliet. Således lyder utlandsmyndigheterna inte direkt under regeringen, utan kan betraktas som en del av myndigheten Regeringskansliet. Tillsynen över utlandsmyndigheternas verksamhet sker enligt instruktionen genom Regeringskansliets internrevision. Utlandsmyndigheterna lämnar heller inget eget budgetunderlag eller egen årsredovisning till regeringen.

Antalet utlandsmyndigheter är enligt uppgift från Utrikesdepartementet 104 stycken år 2005, varav 85 utgör ambassader, sju är delegationer och tolv är karriärkonsulat. Utlandsmyndigheternas uppgifter är att bevaka, företräda och främja svenska intressen på alla områden i verksamhetslandet eller inom en internationell organisation. De ska också ge service åt svenska myndigheter, företag, organisationer och enskilda medborgare.

¹⁷ Se t.ex. Statskontoret 2004:9 *Myndigheternas ledning och organisation – kartläggning och analys av Myndighetssverige* samt ESV:s *Instruktion för koncernrapportering*.

Tillfälliga myndigheter

En annan grupp av organisationer som brukar räknas som en del av myndigheten Regeringskansliet är alla kommittéer och delegationer, som alltid arbetar med ett tidsbegränsat mandat.¹⁸ Verksförordningsutredningen menar att en kommitté eller särskild utredare är "en förvaltningsmyndighet av tillfällig karaktär som har till uppgift att utreda en viss fråga".¹⁹ För dessa organisationer gäller undantag från regeln att riksdagen beslutar och anvisar medel. För dessa är det istället regeringen som gör det.

Till denna grupp hör alla organisationer med tidsbegränsat mandat, så även exempelvis de råd och samordnare som regering och riksdag beslutat om, med uppgift att ansvara för samordningen av diverse frågor. Exempel på sådana organisationer är Psykiatrisamordnaren och det Nationella rådet för samordning och stöd till drabbade med anledning av naturkatastrofen i Asien.

¹⁸ 303 kommittéer 2002 enligt Riksrevisionens rapport 2002:2 *Förändringar inom kommittéväsendet*.

¹⁹ SOU 2004:23 *Från verksförordning till myndighetsförordning* s.67.